

C e n t e r f o r S e l v m o r d s f o r s k n i n g

1

Kan Ministeren redegøre for, hvilke generelle selvmordsforebyggende tiltag og hvilken forskningsbaseret viden, der er til rådighed for og benyttes i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne i Danmark?

Svar:

Center for Selvmordsforskning har gennemført flere projekter, rettet mod børn og/eller unge.

A.

Travellers er et forskningsbaseret forebyggelsesprojekt, der er blevet gennemført i forskellige sammenhænge, bl.a.

- Travellers – SAYLE
- Travellers – i de gymnasiale uddannelser
- Travellers – unge væk fra spiseforstyrrelser
- Travellers – til sårbare unge

Travellers er udviklet som et tilbud til folkeskolens ældste klasser og ungdomsuddannelserne. I projektet indgår de unge, der ud fra et spørgeskema selv angiver, at de er særligt sårbare. Disse sårbare unge tilbydes et særligt tilrettelagt undervisningsforløb på skolen i skoletiden. Efterfølgende bliver hver enkelt af de unge kontaktet med henblik på en vurdering af, hvilken effekt forløbet har haft for den pågældende og vedkommendes syn på forløbet.

Travellers ligger som et udviklet koncept, der med den nødvendige uddannelse af instruktører vil kunne benyttes af kommuner, skoler og uddannelsessteder.

Faktahæftet nr. 26 Travellers (2010) og rapporterne Travellers – i de gymnasiale uddannelser på Fyn (2009) og Travellers i Folkeskolen – forebyggelsesprojekt for sårbare unge med dansk og anden etnisk baggrund. Afsluttende rapport (2008) er udgivet af Center for Selvmordsforskning og er tilgængelig til gratis download på www.selvmordsforskning.dk

B.

Med støtte fra Socialministeriet er Kommunepakken – Forebyggelse af selvmordsadfærd hos børn og unge udviklet i 2006.

Den er skrevet som en vejledning til personalet i socialektoren med det formål at mindske usikkerhed samt forbedre grundlaget for at give selvmordstruede unge under 18 år en

hurtig og kvalificeret hjælp. Hensigten med vejledningen er også at inspirere kommunernes politikere og ledere til at indarbejde standarder og elementer for det selvmordsforebyggende arbejde for børn og unge i kommunernes børnepolitik.

I kommunepakken videregives der endvidere flere konkrete anvisninger på forskellige modeller for selvmordsforebyggende indsætter i kommunerne. Med kommunepakken foreligger der således et professionelt værktøj, som både kan tjene som inspiration til det forebyggende arbejde og som et opslagsværk i situationer, hvor personale i den sociale sektor har brug for at iværksætte en indsats overfor selvmordstruede børn og unge.

Formålet med vejledningen er:

- at sikre en kvalificeret og hurtig indsats overfor selvmordstruede børn og unge op til 18 år
- at inspirere kommunernes politikere og ledere til at indarbejde standarder og elementer for det selvmordsforebyggende arbejde for børn og unge i kommunernes børnepolitik, jf. Serviceloven.
- at give personale i den sociale sektor en basisviden og handlingsorienterede anvisninger til mødet med børn og unge i selvmordsfare
- at give ledelse og personale i den sociale sektor anvisninger på forskellige modeller for selvmordsforebyggende indsætter.

Kommunepakken – Forebyggelse af selvmordsadfærd hos børn og unge er udgivet af Socialministeriet og Center for Selvmordsforskning, januar 2006. Den er tilgængelig til gratis download på www.selvmordsforskning.dk

C.

Med støtte fra Socialministeriet har Center for Selvmordsforskning igangsat forskningsprojektet SAYLE – Saving Young Lives Everywhere – Fortløbende undersøgelse af unges selvskadende adfærd blandt de 13-19-årige.

SAYLE er et elektronisk spørgeskema, som identificerer sårbare unge, og således muliggør at man kan sætte ind med forebyggende tiltag (fx Travellers). Spørgeskemaet besvares på skolerne. Det er hensigten kontinuerligt at udvikle spørgeskemaet, således at man stedse har et øjebliksbillede af ungdomskulturens selvskadende adfærd.

Med SAYLE vil der kunne skabes sammenhæng mellem eksisterende viden fra registre, forskningsresultater og ny viden.

Rapporten Selvskadende adfærd blandt unge i de gymnasiale uddannelser (2010) er udgivet af Center for Selvmordsforskning. Den er tilgængelig til gratis download på www.selvmordsforskning.dk

D.

Med støtte fra Egmont Fonden har Center for Selvmordsforskning gennemført forskningsprojektet Unges livsstil og (mis)trivsel (CASE 1)

Formålet med forskningsprojektet er at undersøge livsstil, trivsel og selvdestruktiv adfærd blandt 15-16-årige unge i Fyns Amt. Undersøgelsen er en del af en større europæisk undersøgelse med deltagelse af 9 andre lande. 5000 unge i 8. og 9. klasse, deres forældre og lærere har deltaget i undersøgelsen.

Resultaterne fremgår af rapporterne "Unge mistrivsel" (2002) og Sårbarhed og (mis)trivsel blandt unge - i Folkeskolens ældste klasser (2010). Begge rapporter kan downloades eller bestilles på www.selvmordsforskning.dk

E.

Med støtte fra Egmont Fonden har Center for Selvmordsforskning gennemført forskningsprojektet Unges livsstil og trivsel (CASE 2).

Formålet med forskningsprojektet er at undersøge om der er sket et fald eller en stigning i antallet af unge folkeskoleelever i 9. klasse, som udviser en selvskadende adfærd. Undersøgelsen foregår på de skoler, hvor også CASE 1-undersøgelsen fandt sted.

Resultaterne er præsenteret på centrets konference om Sårbare unge i september 2008. Rapporten "Sårbarhed og (mis)trivsel blandt unge - i Folkeskolens ældste klasser (2010) kan downloades eller bestilles på www.selvmordsforskning.dk

F

Center for Selvmordsforskning har udgivet en del forskningsbaseret viden, som er til rådighed via hjemmesiden www.selvmordsforskning.dk. Man kan downloade gratis eller bestille papirudgaver af publikationerne.

Rapporter:

Zøllner, Lilian og Børge Jensen: Selvskadende adfærd blandt unge i de gymnasiale uddannelser. Center for Selvmordsforskning, 2010

Zøllner, Lilian og Børge Jensen: Sårbarhed og (mis)trivsel blandt unge – i Folkeskolens ældste klasser. Center for Selvmordsforskning, 2010-12-09

Olesen Bjergsø, Michael, Susanne Mouazzene, Lilian Zøllner og Børge Jensen: Travellers – i de gymnasiale uddannelser på Fyn. Center for Selvmordsforskning, 2009

Zøllner, Lilian: Unges (mis)trivsel. Center for Selvmordsforskning, 2002

Ejdesgaard, Bo Andersen, Iben Stephensen, Børge F. Jensen, Lilian Zøllner, Vagn Mørch Sørensen, Vibeke B. Lassen og Susanne Mouazzene: Unges selvmordstanker og selvmordsadfærd. Center for Selvmordsforskning, 2009

Rasmussen, Hanne Overkær og Lilian Zøllner: Travellers i Folkeskolen – forebyggelsesprojekt for sårbare unge med dansk og anden etnisk baggrund. Midtvejsrapport. Center for Selvmordsforskning, 2008

Rasmussen, Hanne Overkær, Bo Andersen Ejdesgaard, Susanne Mouazzene, Børge Jensen og Lilian Zøllner: Travellers i Folkeskolen – forebyggelsesprojekt for sårbare unge med dansk og anden etnisk baggrund. Afsluttende rapport. Center for Selvmordsforskning, 2008

Bøger

Juul Larsen, Kim og Bjørn Clausen. Kommunepakken – Forebyggelse af selvmordsadfærd hos børn og unge. Center for Selvmordsforskning, 2006. (Henvender sig fortrinsvist til personale i socialektoren)

Faktahæfter

Ejdesgaard, Bo A., Iben K Stephensen, Børge F. Jensen og Lilian Zøllner: Unge og selvskadende adfærd. Center for Selvmordsforskning, 2010

Sørensen, Vagn Mørch: Travellers. Center for Selvmordsforskning, 2010

Sørensen, Vagn Mørch, Børge Jensen og Bo Andersen Ejdesgaard: SAYLE Saving Young Lives Everywhere –et screeningsredskab. Center for Selvmordsforskning, 2010

Søndergade 17 • 5000 Odense C • Tlf: 66 13 88 11 • Fax: 65 90 81 74 •
email: info@cfsmail.dk www.selvmordsforskning.dk

Stephensen, Iben og Søren Møller: Mobning og selvmordsadfærd. Center for Selvmordsforskning, 2004

Kan Ministeren redegøre for, hvilke af ovennævnte tiltag, der specifikt adresserer seksualitet og seksuel identitet som beskyttelses- eller risikofaktorer i forbindelse med selvmordsforsøg blandt børn og unge i Danmark?

Svar:

A.

I 2001-02 og 2006-07 indsamlede Center for Selvmordsforskning data om unges unges mistrivsel og selvskade, herunder selvmordsforsøg (CASE 1 og Case 2). I alt 8.502 unge på 8. og 9. klassetrin besvarede et spørgeskemaundersøgelsen. Både i 2001-02 og i 2006-07 blev de unge blandt andet spurgt, om de har haft problemer med deres seksuelle orientering (bøsse/lesbisk/biseksuel).

Af resultaterne fra 2006-07 fremgår det, at følgende forhold udgør en risikofaktor for selvskade blandt både drenge og piger:

- at være udsat for fysisk misbrug
- at have alvorlige problemer med kæresten
- at have problemer med seksuel orientering
- at have konflikter med politiet

Drengene er i 2006-07 mere tilbøjelige til at give udtryk for problemer med seksuel orientering end pigerne. Desuden angiver de selvskadende drenge og piger i højere grad problemer med seksuel orientering end de unge uden selvskade (Fig. 1.)

FIG. 1

	DRENGE			PIGER		
	Selvskade	Ikke-selvskade	Odds ratio Ensidig signifikans	Selvskade	Ikke-selvskade	Odds ratio ensidig signifikans
2001-02 Problemer med seksuel orientering	2,5 %	1,2 %	2,15	4,7 %	1,7 %	2,85 ***
2006-07 Problemer med seksuel orientering	18,4 %	5,8 %	3,66***	7,7 %	4,2 %	1,90**

Signifikans niveau * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,0005$

I 2007 angav 18,4 % af drengene, som har skadet sig selv, at de har haft problemer med seksuel orientering. 5,8 % af de drenge, som ikke har skadet sig selv, har også haft problemer. Odds ratio er 3,66. Forskellen er statistisk signifikant ($p < 0,0005$).

Tallene er lavere for pigerne. 7,7 % af pigerne, som har skadet sig selv, oplyser, at de har haft problemer med seksuel orientering. 4,2 % af de piger, som ikke har skadet sig selv, har også haft problemer. Odds ratio er 1,90. Forskellen er statistisk signifikant ($p < 0,01$).

I 2002 angav færre unge, at de havde haft problemer med seksuel orientering. Her svarede 2,5 % af de selvskadende drenge, at de har haft problemer med seksuel orientering. 1,2 % af drengene, som ikke har skadet sig selv, svarede, at de også har haft problemer. Odds ratio er 2,5.

I 2002 oplyste 4,7 % af de selvskadende piger, at de har haft problemer med seksuel orientering, mens 1,7 % af de piger, som ikke har skadet sig selv, angiver de samme problemer. Her er odds ratio 2,85. Forskellen er statistisk signifikant ($p < 0,0005$).

Fra 2002 til 2007 er tallene steget for begge køns vedkommende. Stigningen behøver imidlertid ikke at være et udtryk for, at de unge oplever et voksende problem i forhold til deres seksuelle orientering. De stigende tal kan også være udtryk for, at flere unge måske oplever øget seksuel frigørelse og derfor tør give udtryk for, at de har problemer med seksuel orientering.

Center for selvmordsforskning kan ikke svare følgende spørgsmål:

Kan Ministeren gøre rede for, hvorfor lesbiske og biseksuelle kvinder er fraværende i sundhedsforebyggelses initiativer og har været det siden 1980'erne?

Venlige hilsner

Lilian Zöllner, Ph.D.
Centerleder

